კვარტალური მაკროეკონომიკური მიმოხილვა*

კვარტალის მნიშვნელოვანი მაჩვენებლები

- სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის წინასწარი შეფასებით, რეალური მთლიანი შიდა პროდუქტი 9.5%-ით გაიზარდა.
- წლიური ინფლაცია 13.1%-ს გაუტოლდა.
- ლარის გაცვლითი კურსი აშშ დოლარის მიმართ წინა კვარტალთან შედარებით 0.2%-ით გაუფასურდა, ხოლო 2020 წლის IV კვარტალთან შედარებით კი - 4.7%-ით გამყარდა.
- ნაერთი ბიუჯეტის უარყოფითმა მთლიანმა სალდომ 1,332.7 მლნ ლარი შეადგინა.
- დოლარიზაციის მაჩვენებელი წინა წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით შემცირდა როგორც დეპოზიტებზე, ასევე სესხებზე.

მაკროეკონომიკური ანალიზისა და საგადასახადო პოლიტიკის განყოფილება

ელ-ფოსტა: pbo@parliament.ge

*სტატისტიკური ინფორმაციის გამოქვეყნების კალენდრის მიხედვით ზოგიერთი მონაცემი წარმოადგენს წინა კვარტლის ცვლადს

1. რეალური სექტორი

2021 წლის IV კვარტალში, სტატისტიკის სამსახურის წინასწარი შეფასებით, მშპ-ის საშუალო რეალურმა ზრდამ 9.5% შეადგინა.

საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, 2021 წლის IV კვარტალში მშპ-ს პოტენციური დონე აღემატებოდა სტატისტიკის მიერ შეფასებულ მონაცემს და შესაბამისად მშპ-ის გაპი -1.8%-ს გაუტოლდა. აღსანიშნავია, რომ წინა კვარტალში მშპ-ის გაპი უარყოფითი -1.4% იყო.

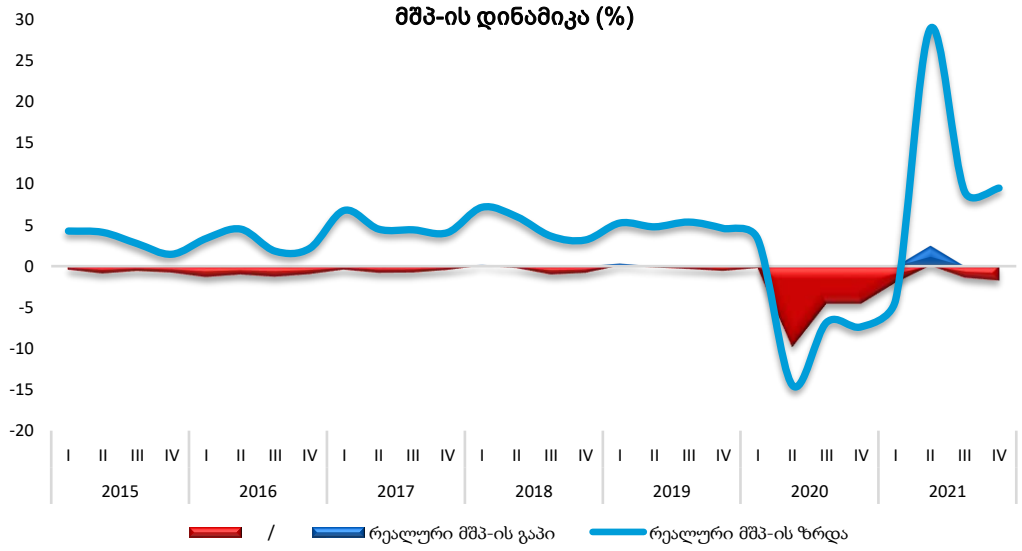

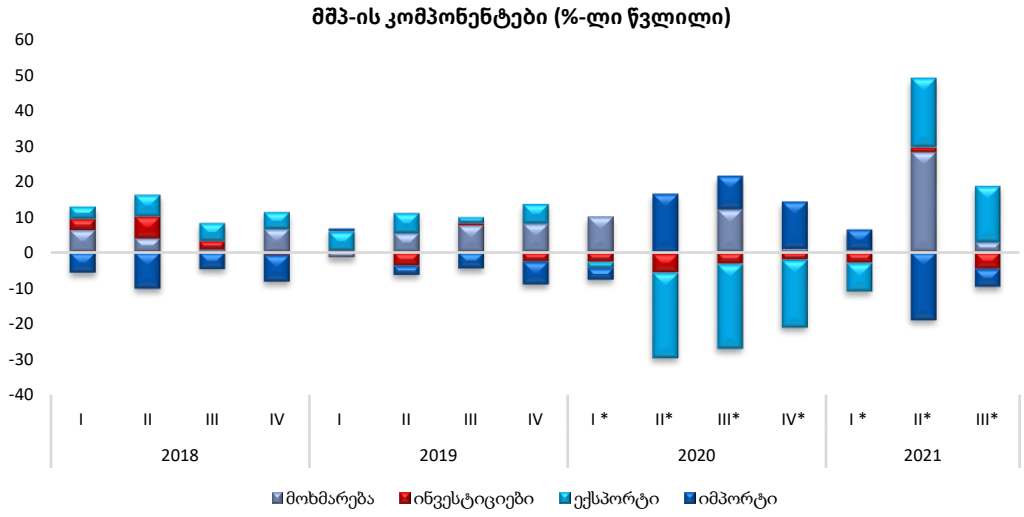

2021 წლის III კვარტალში, საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, მშპ-ს ზრდაში მნიშვნელოვანი წვლილი ექსპორტის ზრდას ჰქონდა.

მშპ-ის კომპონენტების ანალიზის მიხედვით, 2021 წლის III კვარტალში რეალური მშპ-ის ზრდის ტემპი ექსპორტის (15.9%) და მოხმარების (2.9%) კომპონენტებით იქნა განპირობებული. აღნიშნულ პერიოდში უარყოფითი გავლენა მშპ-ზე იმპორტს (-5%) და ინვესტიციებს (-4.6%) ჰქონდა.

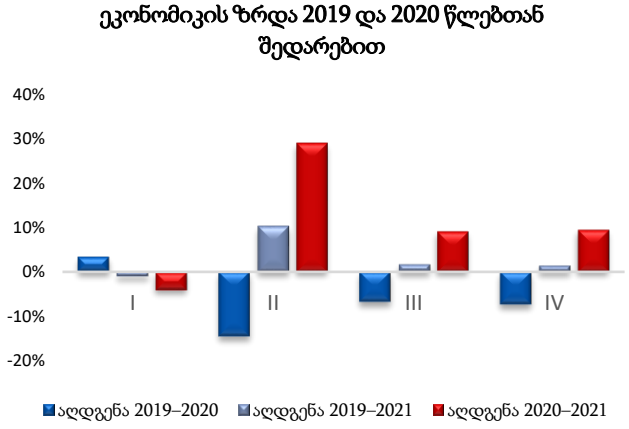

თვიურ მონაცემებზე დაკვირვებით ვლინდება, რომ ეკონომიკური ზრდის ტრენდი წრფივი არ არის.

საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, წინასწარი მონაცემებით, 2021 წლის IV კვარტალში, წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით, რეალური მშპ-ის ტრენდის[1] ზრდის ტემპმა 10.4% შეადგინა. 2020 წლის IV კვარტალში აღნიშნული მაჩვენებელი -2.6%-ს შეადგენდა.

აღსანიშნავია, რომ ბოლო თვეების განმავლობაში პანდემიამდელ, 2019 წელთან შედარებით ეკონომიკის აღდგენის მაღალი ტემპები შეინიშნება.

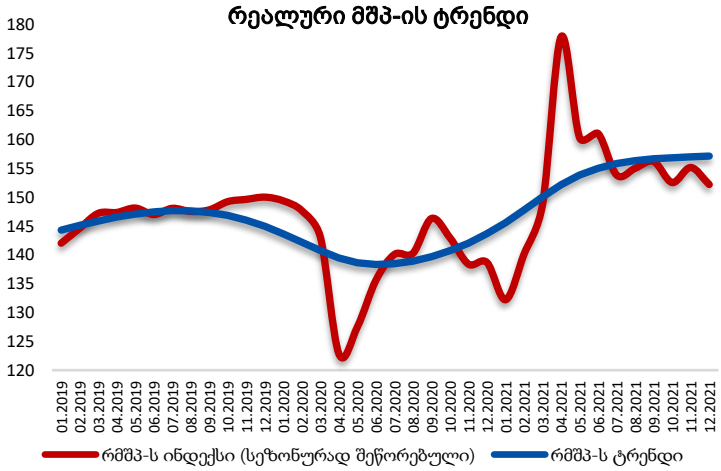

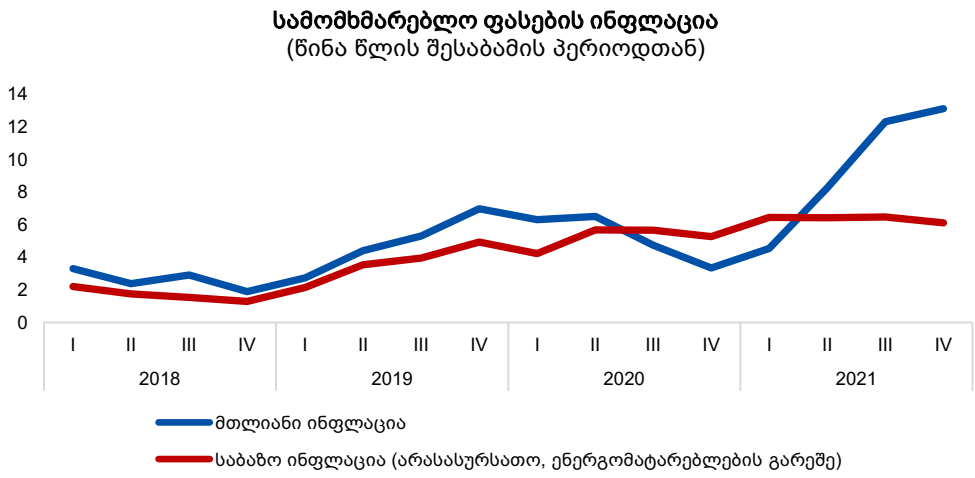

2021 წლის IV კვარტალში, წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით, სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია ზრდის ტენდენციას ავლენს.

2021 წლის IV კვარტალში წლიური ინფლაციის საშუალო მაჩვენებელმა 13.1% შეადგინა, ანუ მიზნობრივი ინფლაციის 3%-იან მაჩვენებელზე მეტი. 2021 წლის IV კვარტალში ინფლაციის დონის ფორმირებაზე გავლენა იქონია ძირითადად სურსათსა და უალკოჰოლო სასმელებზე, ტრანსპორტზე, ჯანმრთელობის დაცვაზე, საცხოვრებელზე, წყალზე, ელ.ენერგიაზე, აირზე, აგრეთვე სხვა სასაქონლო ჯგუფებზე ფასების დინამიკამ.

[1] ტრენდი წარმოადგენს ყოველთვიური ეკონომიკური ზრდის შეფასებას სეზონურობის და შემთხვევითი რყევების გამორიცხვით

2. ფისკალური სექტორი

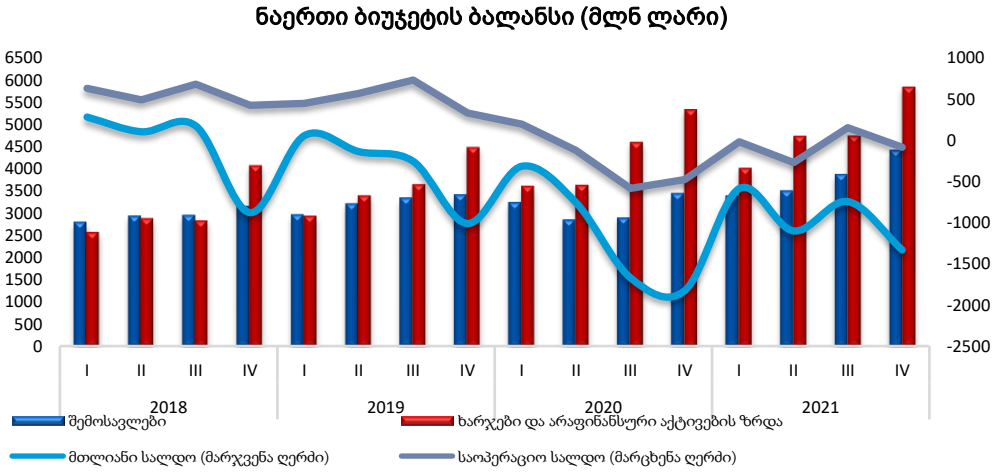

2021 წლის IV კვარტალში ნაერთი ბიუჯეტის უარყოფითი მთლიანი სალდო დაფიქსირდა.

2021 წლის IV კვარტალში ნაერთი ბიუჯეტის შემოსავლები, წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით, 28.0%-ით გაიზარდა და 4,406 მლნ ლარი შეადგინა, ხოლო ხარჯებმა და არაფინანსური აქტივების შეძენამ 9.4%-ით მოიმატა და 5,837 მლნ ლარს გაუტოლდა. 2020 წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით, საოპერაციო სალდოს მაჩვენებელი 389.1 მლნ ლარით გაიზარდა, ხოლო მთლიანი სალდოს მონაცემი კი - 493.5 მლნ ლარით.

2021 წლის IV კვარტალში, წინა წლის ანალოგიურ პერიოდთან მიმართებით, ნაერთი ბიუჯეტის საგადასახადო შემოსავლები 33.8%-ით გაიზარდა და 3,875 მლნ ლარით განისაზღვრა.

2021 წლის IV კვარტალში, წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით, ნაერთი ბიუჯეტის პირდაპირი გადასახადები 65.6%-ით გაიზარდა და 1,567 მლნ ლარი შეადგინა, არაპირდაპირმა გადასახადებმა კი 18.4%-ით მოიმატა და 2,308 მლნ ლარს გაუტოლდა.

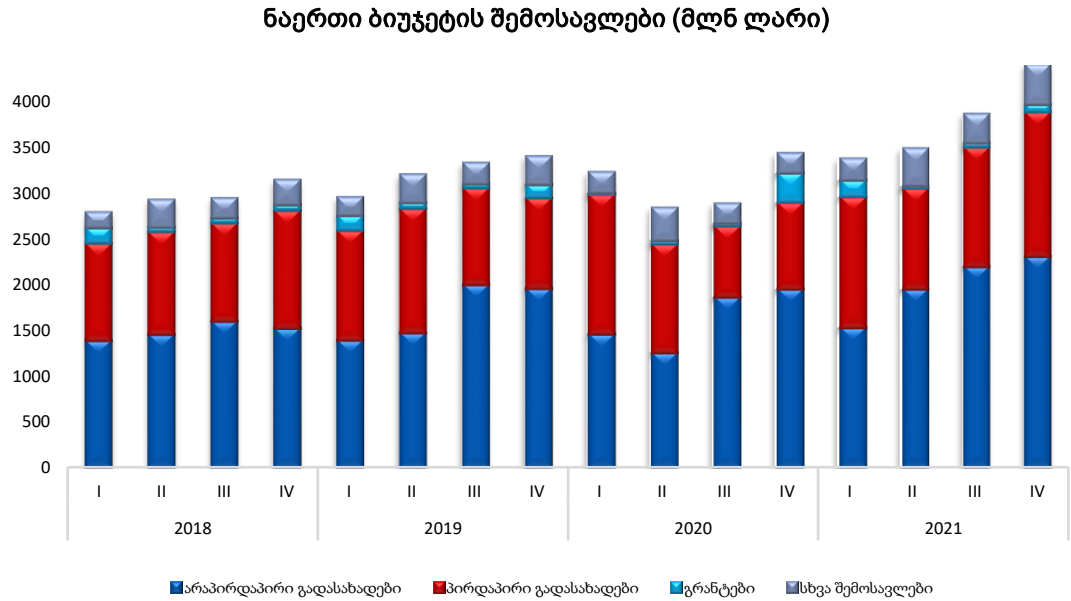

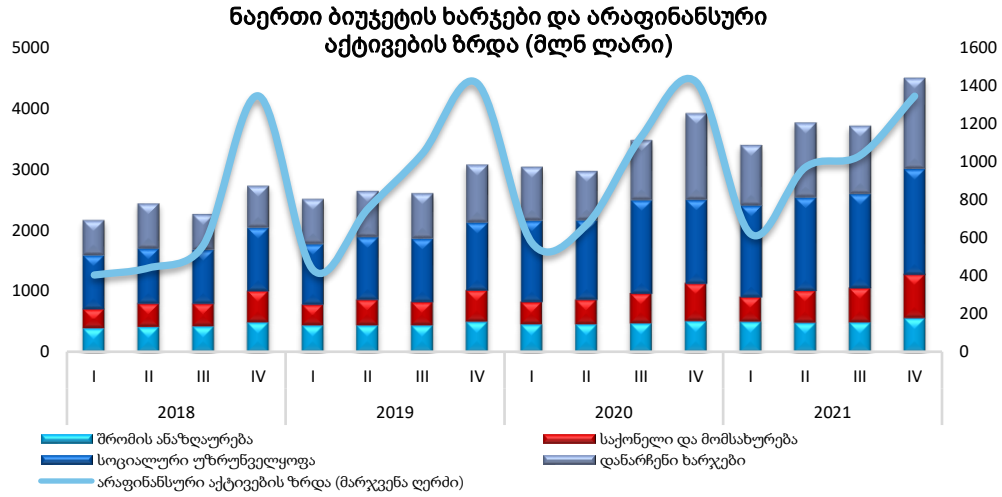

2021 წლის IV კვარტალში, წინა წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით, მიმდინარე ხარჯები ზრდის, ხოლო არაფინანსური აქტივებით ოპერაციებისათვის მიმართული სახსრები კლების ტენდენციას ავლენს.

2021 წლის IV კვარტალში ნაერთი ბიუჯეტის მიმდინარე ხარჯები 4,494 მლნ ლარს შეადგენს, რაც გასული წლის ანალოგიურ მაჩვენებელზე 14.7%-ით მეტია. არაფინანსური აქტივების ზრდის მაჩვენებელი 1,344 მლნ ლარს უტოლდება, რაც წინა წლის შესაბამის მონაცემზე 5.3%-ით ნაკლებია.

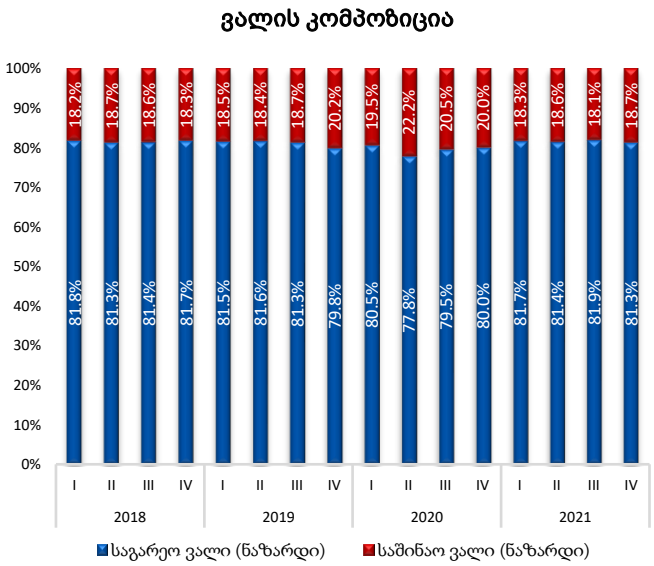

2021 წლის IV კვარტალის ბოლოს – 31 დეკემბრის მდგომარეობით სახელმწიფო ვალის ნაშთმა ნომინალურ გამოსახულებაში 31,262 მლნ ლარი შეადგინა, რაც 1.3%–ით მეტია წინა წლის შესაბამისი პერიოდის მაჩვენებელთან შედარებით. სახელმწიფო ვალის მოცულობაში საგარეო ვალის წილი 81.3%-ს შეადგენს (2020 წლის IV კვარტალის ბოლოს - 80%), ხოლო საშინაო ვალის წილი - 18.7%-ს (2020 წლის IV კვარტალის ბოლოს - 20%).

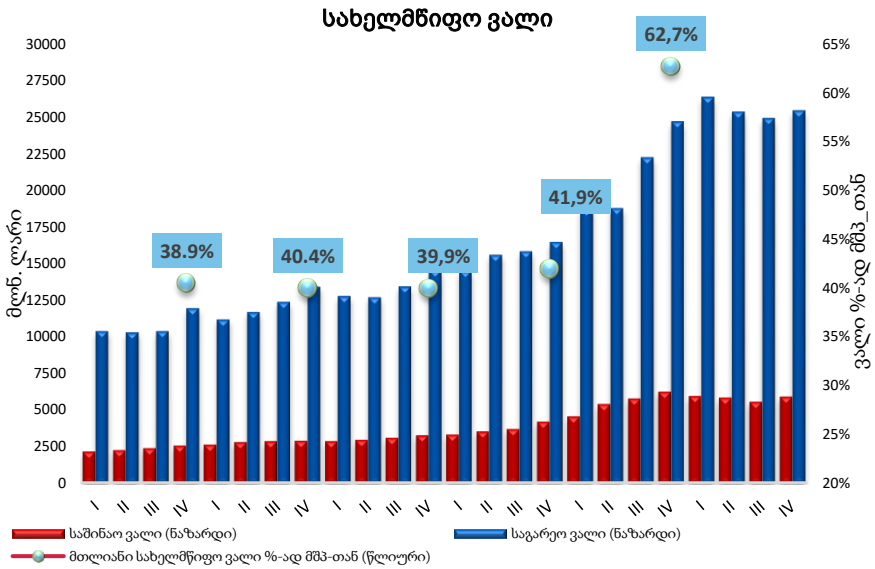

3. საგარეო სექტორი

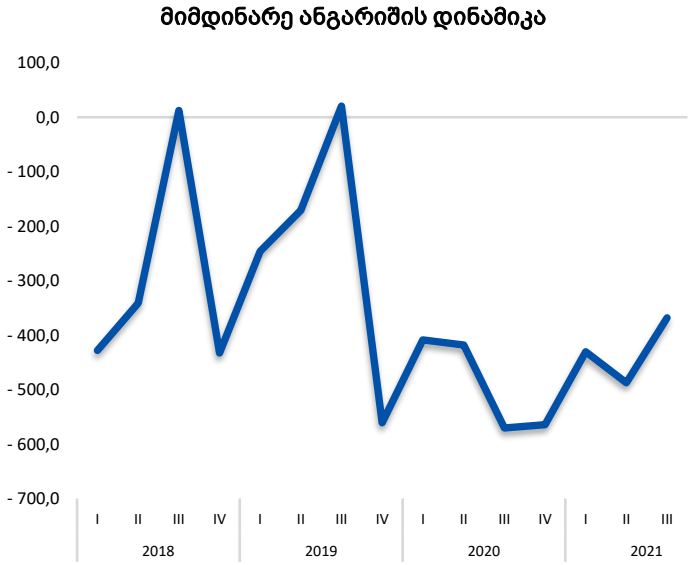

2021 წლის III კვარტალში საგადასახდელო ბალანსის მიმდინარე ანგარიშის უარყოფითი სალდო დაფიქსირდა.

2021 წლის III კვარტალში, მიმდინარე ანგარიშის უარყოფითმა სალდომ 368.1 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა, რაც 35.5%-ით ნაკლებია გასული წლის შესაბამისი პერიოდის მაჩვენებელზე (-570.6 მლნ აშშ დოლარი). მშპ-თან მისი თანაფარდობის მაჩვენებელი -7.2%-ით განისაზღვრა. მიმდინარე ანგარიშის კომპონენტების მიხედვით, საქონლითა და მომსახურებით სავაჭრო ბალანსსა და წმინდა შემოსავლების დეფიციტს მხოლოდ ნაწილობრივ ფარავს მიმდინარე ტრანსფერტების დადებითი სალდო. აღსანიშნავია, რომ მოგზაურთა მომსახურება, არსებული პრობლემების გათვალისწინებით, 2021 წლის I კვარტალში 87.5%-ით შემცირდა. თუმცა დადებითი დინამიკა შეინიშნება II და III კვარტლებში.

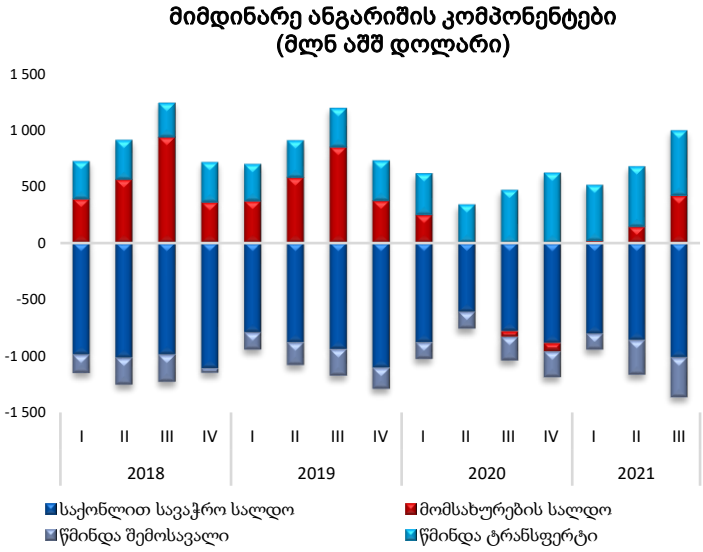

2021 წლის III კვარტალში მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის დაფინანსების ძირითად წყაროს პორტფელის და სხვა ინვესტიციები, ფინანსური წარმოებულები და პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები წარმოადგენდა.

ამ პერიოდში წმინდა პირდაპირმა ინვესტიციებმა 217 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა (მშპ-ის მიმართ 4.2%), რაც 22.1%-ით მეტია წინა წლის ანალოგიურ მაჩვენებელთან შედარებით.

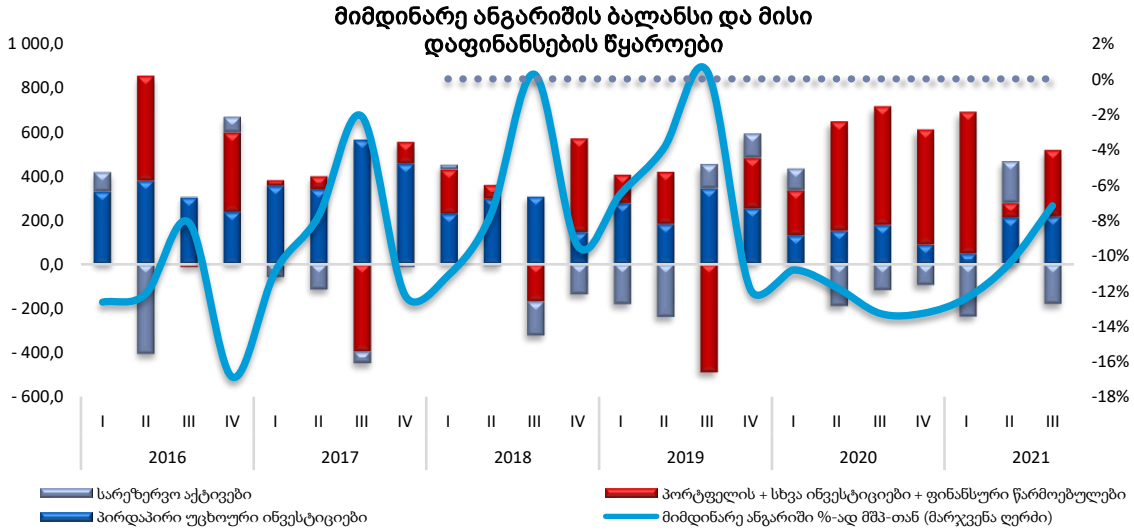

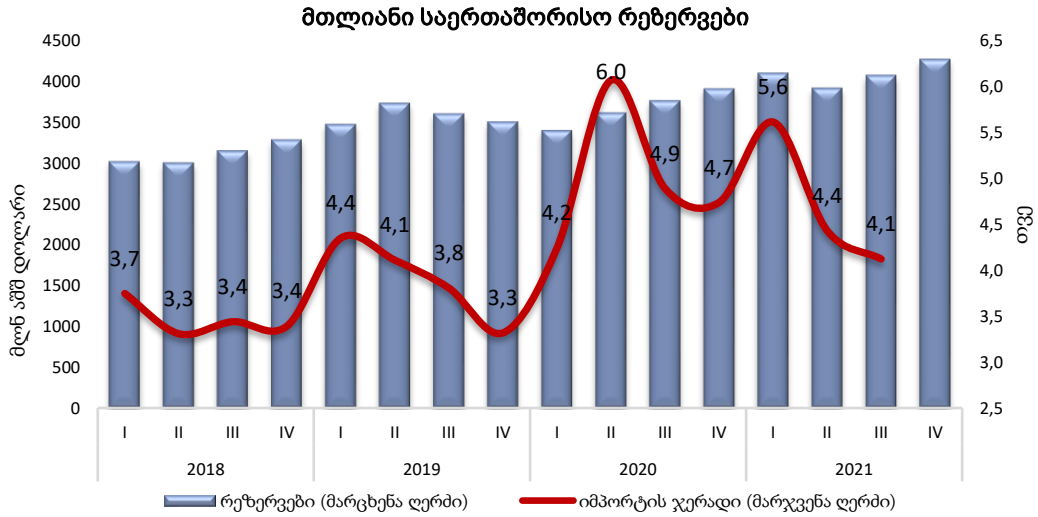

2021 წლის IV კვარტალში მთლიანმა საერთაშორისო რეზერვებმა 4,272 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა.

2021 წლის IV კვარტალის ბოლოსათვის საერთაშორისო რეზერვების ოდენობა 4,272 მლნ აშშ დოლარით განისაზღვრა, რაც 2020 წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით 9.2%-ით მეტია. 2020 წლის განმავლობაში ეროვნულმა ბანკმა სავალუტო აუქციონზე ვალუტის მკვეთრი გაუფასურების საპასუხოდ 873 მლნ აშშ დოლარი გაყიდა. 2021 წელს კი სებ-მა 333 მლნ აშშ დოლარი გაყიდა.

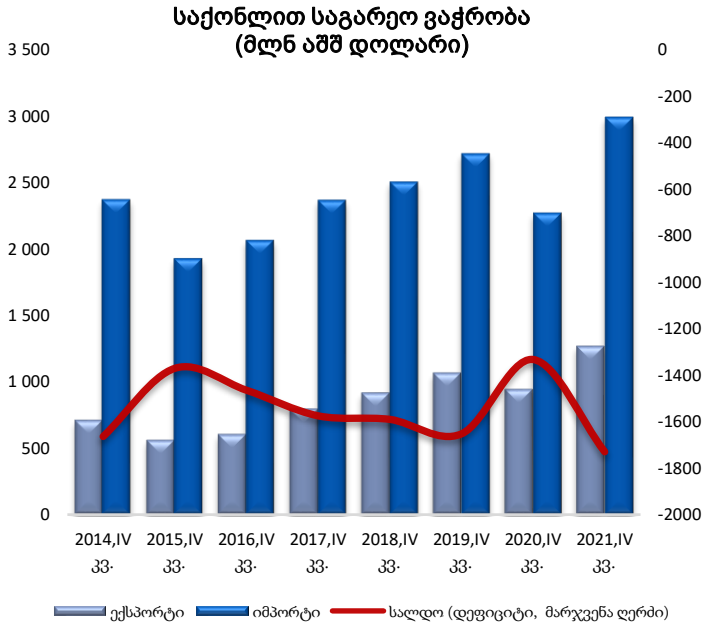

2021 წლის IV კვარტალში საქონლით საგარეო ვაჭრობაში ექსპორტის და იმპორტის ზრდის ტენდენცია გამოიკვეთა.

2021 წლის IV კვარტალში, წინა წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით, ექსპორტი 34.2%-ით, ხოლო იმპორტი 31.6%-ით გაიზარდა. საყურადღებოა, რომ 2020 წელს ექსპორტის და იმპორტის მნიშვნელოვანი კლების შემდეგ, 2021 წლის IV კვარტალში როგორც ექსპორტის ასევე იმპორტის მაღალი ზრდა დაფიქსირდა. საანალიზო პერიოდში ექსპორტის წილი საგარეო სავაჭრო ბრუნვაში 29.3%-დან უმნიშვნელოდ 29.7%-მდე გაიზარდა.

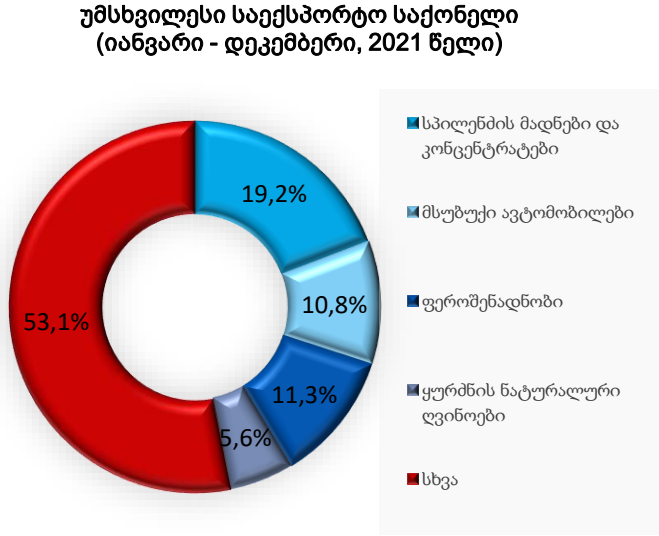

4. მონეტარული სექტორი

2021 წლის IV კვარტალში მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთმა 10.5% შეადგინა.

2020 წლის დასაწყისში მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი 9.0%-ს შეადგენდა, II კვარტლიდან კი ეტაპობრივი შემცირება დაიწყო და 2020 წლის ბოლოს 8.0%-ით განისაზღვრა. 8.0% შენარჩუნდა 2021 წლის იანვარ-თებერვალშიც, მარტიდან კი ინფლაციური ზეწოლის შერბილების მიზნით, მიზანშეწონილი გახდა მონეტარული პოლიტიკის თანდათანობით გამკაცრება და განაკვეთი 8.5%-მდე გაიზრდა. აპრილში მონეტარული პოლიტიკის კომიტეტის გადაწყვეტილებით განაკვეთი 9.5%-მდე, ხოლო აგვისტოში 10%–მდე გაიზარდა და აღნიშულ დონეზე შენარჩუნდა ნოემბრის ჩათვლით. დეკემბრის თვეში მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი გაიზარდა 10.5%-მდე.

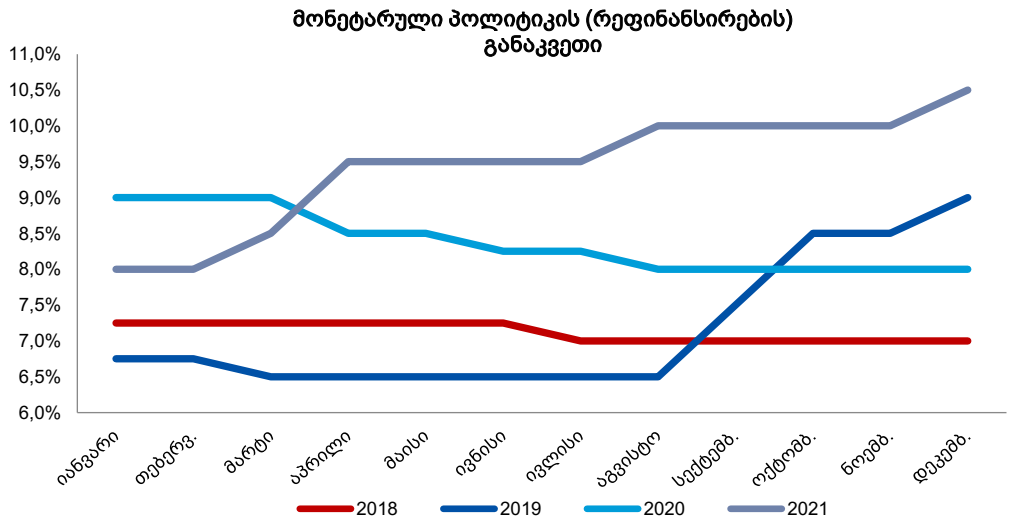

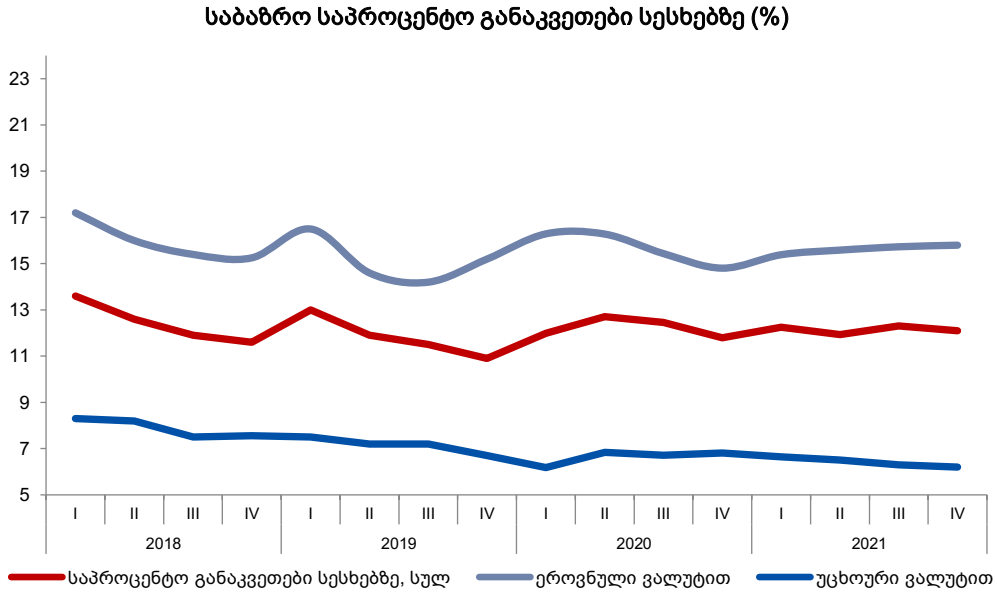

2021 წლის IV კვარტალში საბაზრო საპროცენტო განაკვეთი სესხებზე 12.1%–ს შეადგენს.

2021 წლის IV კვარტალში საბაზრო საპროცენტო განაკვეთი სესხებზე, წინა კვარტალთან შედარებით, 0.2%-ული პუნქტით შემცირდა და 12.1%-ით განისაზღვრა. ეროვნულ ვალუტაში გაცემულ სესხებზე საპროცენტო განაკვეთმა 15.8% შეადგინა (0.1%-ული პუნქტით მეტი), ხოლო უცხოურ ვალუტაში სესხებზე - 6.2% (0.1%-ული პუნქტით ნაკლები).

2021 წლის IV კვარტალში, წინა კვარტალთან შედარებით, ლარის კურსი ყველა ძირითად ვალუტასთან მიმართებით გაუფასურდა, ევროსა და თურქული ლირის გარდა.

2021 წლის IV კვარტალში ლარის კურსი (პერიოდის საშუალო) აშშ დოლარის მიმართ, წინა კვარტალთან შედარებით 0.2%-ით გაუფასურდა, ხოლო 2020 წლის IV კვარტალთან მიმართებით - 4.7%-ით გამყარდა. 2020 წლის IV კვარტალთან შედარებით, ლარი ასევე გამყარდა ევროსთან (9%-ით), თურქულ ლირასთან (43.1%), აზერბაიჯანულ მანათთან (4.7%-ით) და სომხურ დრამთან (0.3%-ით). ხოლო გაუფასურდა უკრაინულ გრივნასთან (1.3%-ით) და რუსულ რუბლთან (0.3%-ით) მიმართებით.

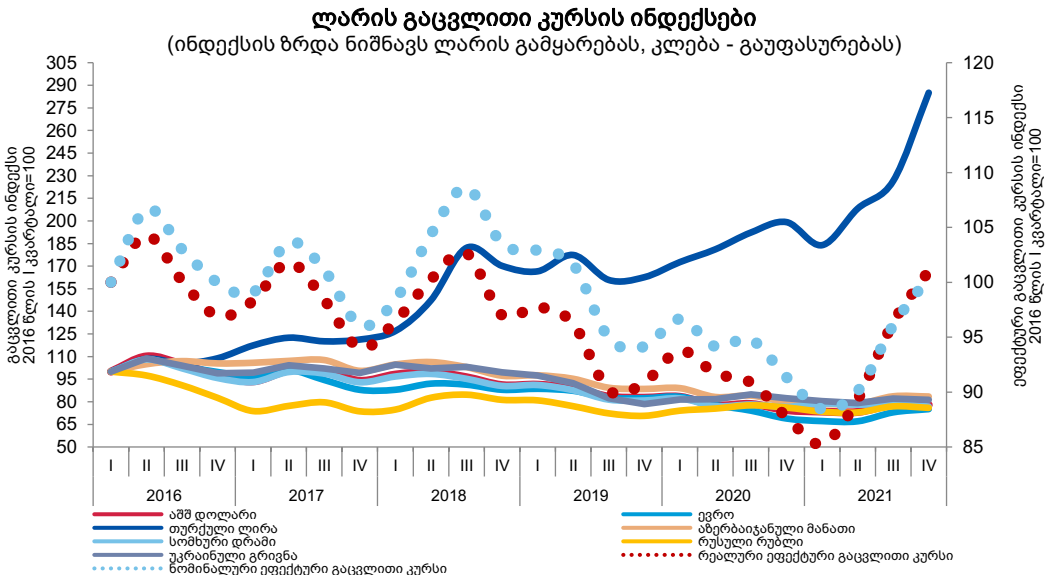

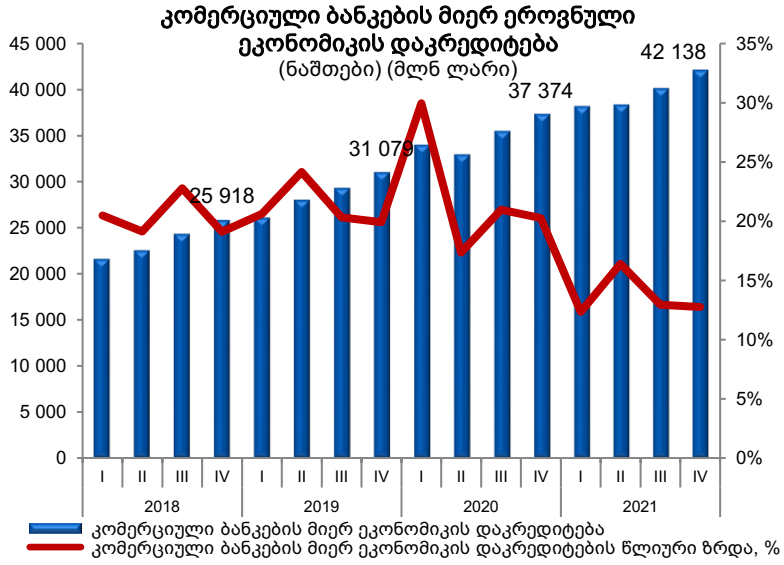

2021 წლის IV კვარტალში, ეროვნულ ეკონომიკაზე გაცემული სესხები (ნაშთები) გაიზარდა.

2021 წლის IV კვარტალში, 2020 წლის ანალოგიურ პერიოდთან მიმართებით, ეროვნულ ეკონომიკაზე გაცემულმა სესხებმა 12.7%-ით მოიმატა, წინა კვარტალთან შედარებით კი - 5%-ით. მთლიანი სესხების ნახევარზე მეტი შინამეურნეობებზე გაიცა.

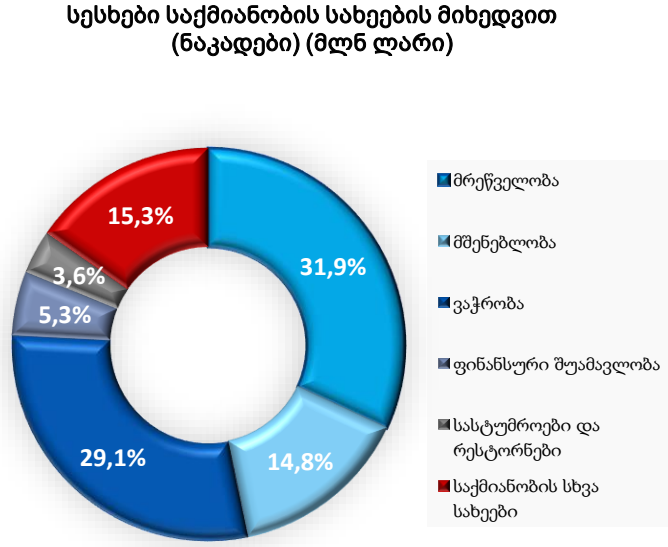

2021 წლის IV კვარტალში, წინა წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით, დოლარიზაციის მაჩვენებელი შემცირდა როგორც დეპოზიტებზე, ასევე სესხებზე.

2020 წლის I კვარტალში ორივე მაჩვენებლის მაღალი ზრდა დაფიქსირდა და შესაბამისად 64.8% და 58.6% შეადგინა დეპოზიტების და სეხების დოლარიზაციამ. 2020 წლის ბოლოსთვის კი დოლარიზაცია შემცირდა ორივე მაჩვენებელზე, თუმცა 2021 წლის I კვარტალში კვლავ მაღალი დეპოზიტების დოლარიზაცია დაფიქსირდა 64.6%. 2021 წლის IV კვარტალში წინა კვარტალთან შედარებით, დოლარიზაციის მაჩვენებელი დეპოზიტებზე 1.4%-ული პუნქტით შემცირდა და 58.5% შეადგინა, ხოლო სესხებზე 0.8%-ული პუნქტით შემცირდა და 50.7% შეადგინა.

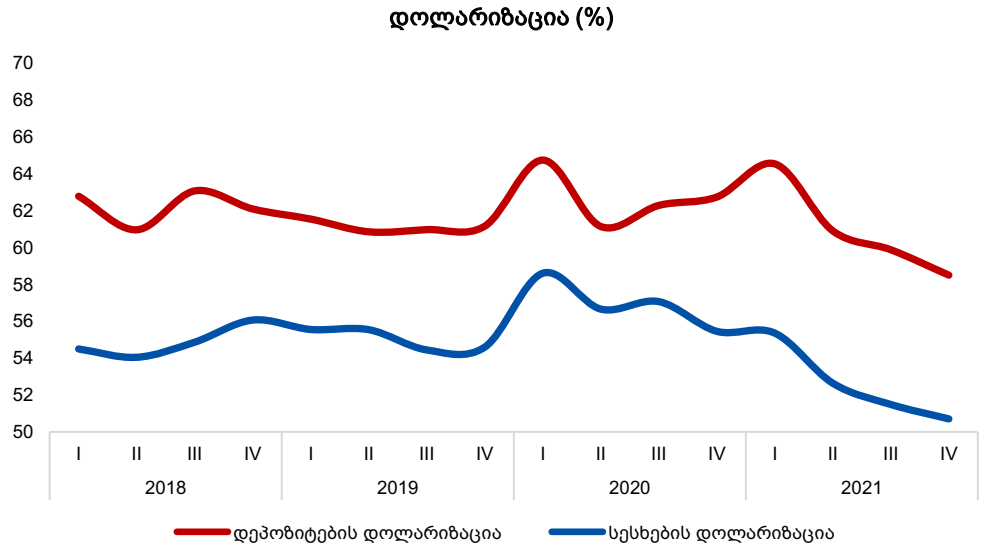

5. სოციალური სფერო

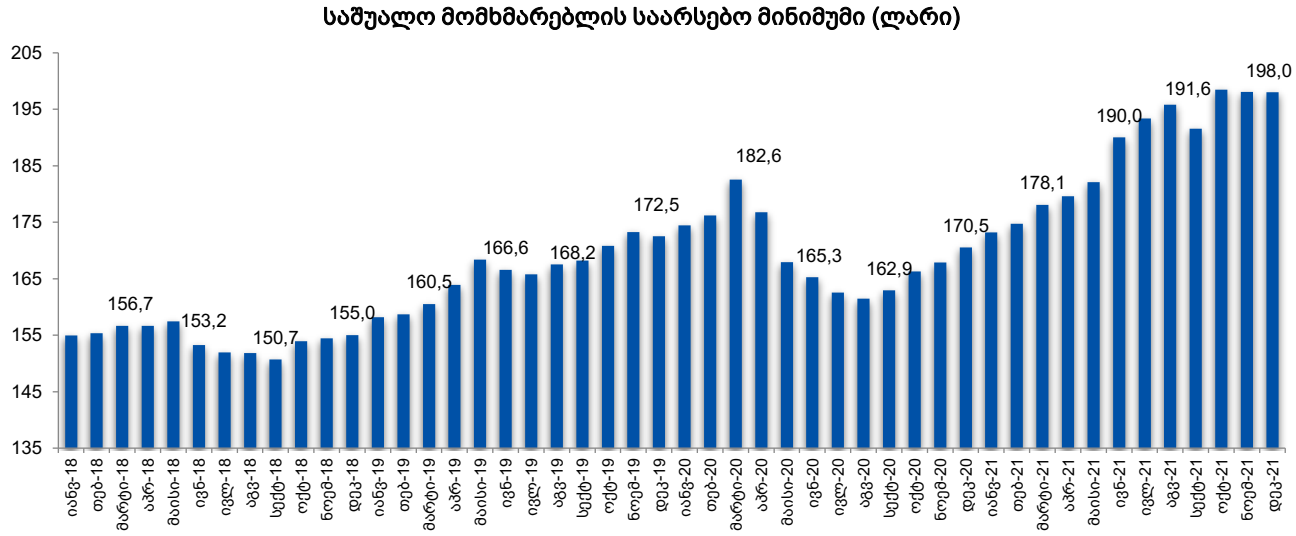

2021 წლის IV კვარტალში, წინა წლის ანალოგიურ პერიოდთან მიმართებით, საარსებო მინიმუმი გაიზარდა.

2021 წლის IV კვარტალის ბოლოს - დეკემბერი - საშუალო მომხმარებლის საარსებო მინიმუმმა 198 ლარი შეადგინა, რაც გასული წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით 27.4 ლარით მეტია.

2021 წლის IV კვარტალში, წინა წლის IV კვარტალთან მიმართებით, ჯანდაცვაზე და განათლებაზე გაწეული სახელმწიფო დანახარჯები გაიზარდა.

2021 წლის IV კვარტალში განათლებაზე გაწეულმა ხარჯებმა (ფუნქციონალურ კლასიფიკაციაზე დაყრდნობით) 499.8 მლნ ლარი შეადგინა, რაც წინა წლის ანალოგიური პერიოდის მონაცემთან მიმართებით 24.9%-ით მეტია. ჯანდაცვაზე დანახარჯებმა 843.2 მლნ ლარი შეადგინა, ანუ წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით 43.5%-ით მეტი.

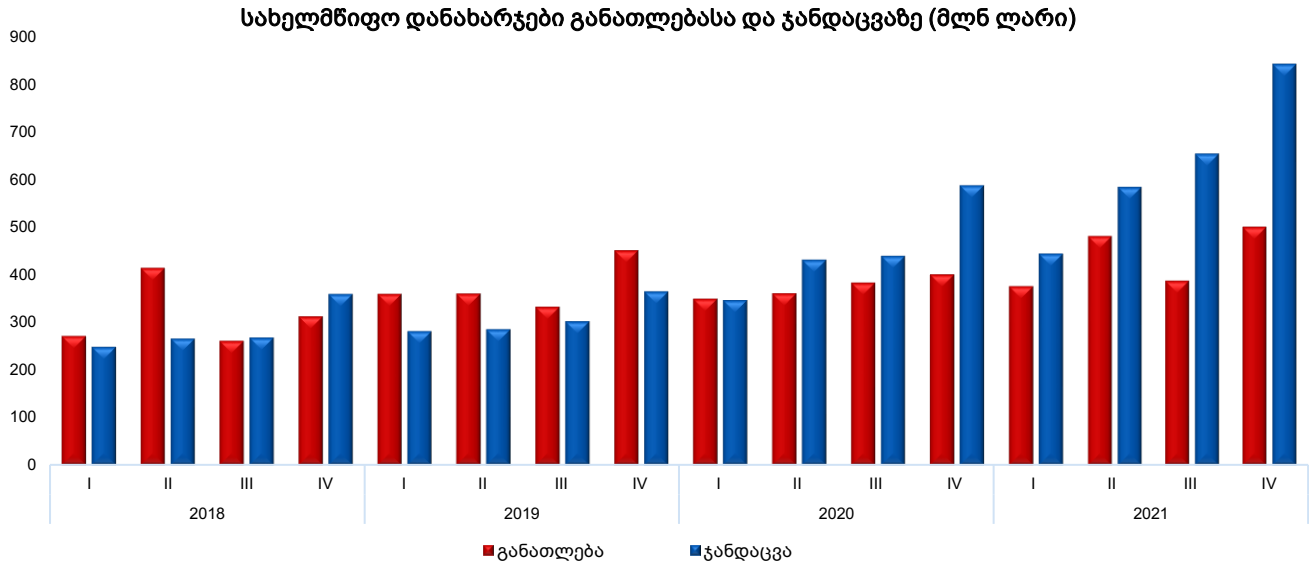

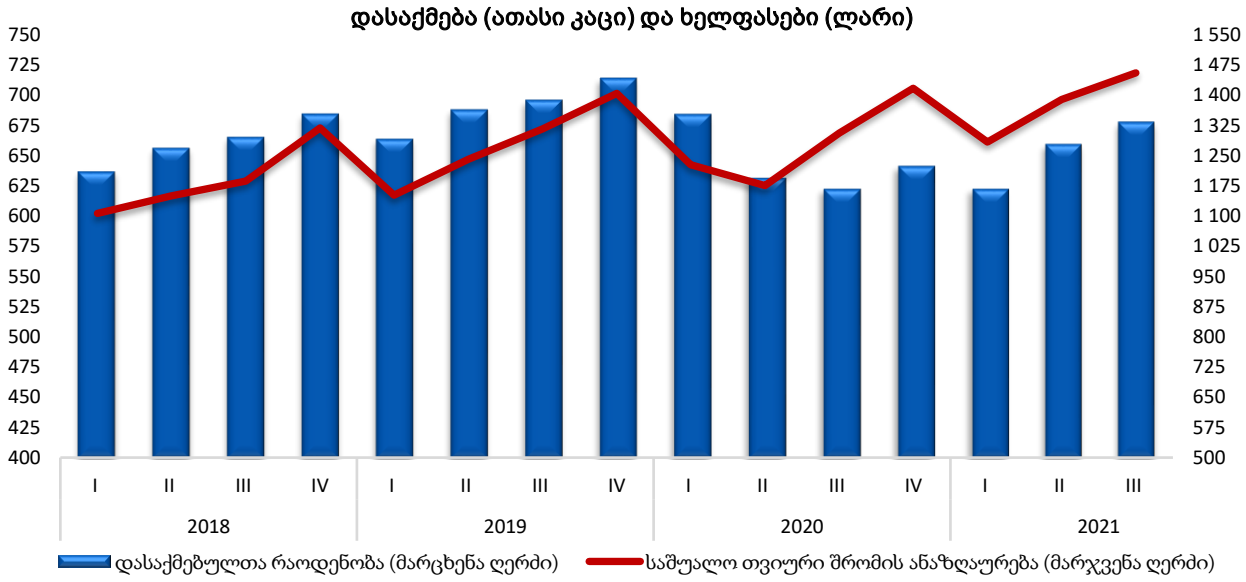

2021 წლის III კვარტალში, წინა წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით, ბიზნესს სექტორში დასაქმებულთა რაოდენობა და შრომის ანაზღაურება ზრდის ტენდენციას ავლენს.

2021 წლის III კვარტალში ბიზნესს სექტორში დასაქმებულთა რაოდენობამ 678 ათასი კაცი შეადგინა, რაც წინა წლის შესაბამის მაჩვენებელზე 8.9%-ით მეტია. 2021 წლის III კვარტალში საშუალო თვიური შრომის ანაზღაურება 1,455.5 ლარით განისაზღვრა, ანუ წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით 149.6 ლარით მეტი.